

پای چینی‌ها توی کفش تبریز

واردات بی‌رویه و عرضه کفش ارزان‌قیمت چینی، نفس تولیدکنندگان داخلی این محصولات را به شماره انداخته و مصرف‌کنندگان ایرانی نیز در تنوع رنگ و مدل کفش‌های بی‌کیفیت وارداتی گرفتار شده‌اند.

واردات بی‌رویه و عرضه کفش ارزان‌قیمت چینی، نفس تولیدکنندگان داخلی این محصولات را به شماره انداخته و مصرف‌کنندگان ایرانی نیز در تنوع رنگ و مدل کفش‌های بی‌کیفیت وارداتی گرفتار شده‌اند.

به گزارش خبرگزاری فارس از تبریز، نابسامانی شرایط تولید و واردات غیرقانونی کیف و کفش چینی موجب شده است تاکنون بیش از 70 درصد سهم بازار کیف و کفش کشورمان در اختیار محصولات وارداتی چینی باشد. محصولات چینی که با کیفیت خیلی پایین و تنها در سایه قیمت پایین و شناخت تولیدکنندگان چینی از سلابق مصرف‌کنندگان ایرانی با ظاهری فریبنده و بدون هیچ نظارت یا محدودیتی در بازار کشورمان عرضه می‌شود. این روزها واردات بی‌رویه رسمی و قاچاق بسیاری از کالاها به معضل اصلی تولیدکنندگان داخلی تبدیل شده به نحوی که عرضه انواع محصولات کشاورزی و صنعتی با قیمت‌های بسیار نازل، کسب و کار تولیدکنندگان داخلی را از رونق انداخته است. این روند شرایطی را برای کیف و کفش ایرانی که روزگاری سرآمد بازار بود، رقم زده که بسیاری از تولیدکنندگان توانمند دیروز، اکنون به واردکنندگانی تبدیل شده‌اند که با حداقل تلاش برای تولید کیفی محصولات خود و تنها با تغییر اندک در محصولات پیش‌ساخته وارداتی، کفش و کیف چینی را با آرم و نشان‌های مختلف به مصرف‌کنندگان ایرانی عرضه می‌کنند. وضعیت وقتی وخیم‌تر می‌شود که بسیاری از این تولیدکنندگان گذشته، اکنون به واردکنندگان بزرگ کیف و کفش چینی تبدیل شده و کالاهای بی‌کیفیت وارداتی را با قیمت‌هایی به مراتب کمتر از قیمت‌های کیف و کفش تولید داخل در بازار عرضه می‌کنند. در ایامی که چندین دور صنعت چرم و کفش تبریز به عنوان یک صنعت پیشرو مطرح بود، صنعتی که هم اشتغال‌زایی بالایی داشت و هم خریداران ویژه زیادی از جای جای این گیتی را به سوی تبریز رهسپار می‌کرد، ولی اکنون این صنعت رو به افول گذاشته و اکثر کارگاه‌های کوچک و بزرگی که روزی تولیدکننده کفش‌های مرغوب بودند ورشکست شده و کارگاه خود را تعطیل کرده‌اند.

* آغاز فعالیت صنعت کفش در تبریز و استان آذربایجان شرقی

آغاز فعالیت صنعت کفش در تبریز و استان آذربایجان شرقی به سال 1308 بازمی‌گردد و نخستین واحد چرم با نام چرم خسروی در این شهر ایجاد شد، از سال 1340 سیر صعودی رونق چرم و کفش در این شهر و استان پا گرفت و اکنون آذربایجان شرقی و در رأس آن تبریز دارای سابقه یک قرن در صادرات چرم و کفش بوده، به نحوی که این شغل در برخی خانواده‌های تبریزی به صورت موروثی ادامه داشته و نام خانوادگی برخی نیز در این دیار به [#171&#2دباغ&#3؛ موسوم است.](#)

آذربایجان شرقی در سال 84 با محوریت تبریز حدود 10 میلیون دلار در این عرصه صادرات داشته و این میزان در سال 85 به 13 میلیون دلار رسید، یعنی 90 درصد از صادرات چرم کشور.

هم‌اکنون بزرگ‌ترین و مهم‌ترین قطب صنعتی چرم کشور با 290 واحد و توان تولید سالانه 2 میلیون و 500 هزار جلد چرم توسط بخش خصوصی با نام شهرک صنعتی چرم‌سازان در تبریز فعالیت داشته، ولی امروزه این واحدها با 25 درصد توان تولیدی خود به فعالیت و تولید می‌پردازند.

پیش از ورود آریایی‌های به ایران از کفش به عنوان قلب دوم انسان یاد می‌کنند و پزشکان نظرشان این است که اگر کفشی مناسب به پا نکنیم، از پا درمی‌آییم و این نظر اهمیت کفش را نشان می‌دهد و از طرفی دیگر روانشناسان بر این باورند که اگر خواستید در یک نگاه به شخصیت فردی پی ببرید کفش‌های او را نظاره کنید چرا که کفش و نوع کفشی که فرد می‌پوشد ارتباط مستقیمی با شخصیت فرد دارد.

اما این روزها مسئله کفش وارد گود جدیدی از سیاست‌ها شده است و دیگر به این آسانی‌ها نمی‌شود از آن به عنوان قلب دوم یا نشانگر شخصیت یاد کرد، چرا که چینی‌ها پای در این عرصه نهاده‌اند و اجناس تقلبی و بی‌کیفیت خود را وارد بازار جهان و به ویژه بازار ایران نموده‌اند. این اجناس بی‌کیفیت چینی چنان بازار ایران را تسخیر کرده که مردم دیگر پی خرید کفش تولید شده در داخل کشور نمی‌روند و به رنگ و لعاب به کار رفته در کفش‌های چینی فریفته می‌شوند و با قیمتی که چندین گران صاحب کفشی با قیافه خوب می‌شوند، اما بدون کیفیت که بعد از چند صبحی قابل استفاده نیست.

صنعت چرم و پوست به گواه تاریخ سابقه‌ای پیش از ورود آریایی‌ها به ایران داشته و هم‌اکنون تبریز به عنوان نخستین شهر کشور در پرداخت صنعتی به این مقوله صاحب آوازه‌ای جهانی در زمینه تولید چرم و کفش بوده، اما، این صنعت نیز در شرایط فعلی دوران رکود خود را تجربه می‌کند.

این روزها واردات قانونی و غیرقانونی بسیاری از کالاها به ویژه کفش‌های چینی به معضل اصلی تولیدکنندگان داخلی تبدیل شده است به طوری که عرضه این محصولات با قیمتی ارزان و با کیفیتی که چندین در خور کسب و کار تولیدکنندگان داخلی را از رونق انداخته و از سوی دیگر بازار مصرف ایران در تنوع رنگ و مدل کفش‌های بی‌کیفیت وارداتی اسیر شده است و به عبارت دیگر مردم به قیمت ارزان جنس و به رنگ ظاهری آن توجه دارند تا به کیفیت جنس خریداری شده و این خود دلایلی چند را به همراه دارد.

بنابه اظهار نظر برخی از افراد در این زمینه مطلع شدیم که مردم سید هزینه‌هایشان کفاف اولویت‌های زندگی‌شان را نمی‌کند، به همین خاطر پی اجناس ارزان می‌روند و در این میان سود را کسی می‌برد که جنسی ارزان به مشتری ارائه کند و به همین خاطر مردم سراغ اجناس چینی می‌روند، اجناسی که ارزان به دست می‌آید و از طرف دیگر هزینه‌های تولید کفش داخلی گران تمام می‌شود و نتیجه آن، گران شدن هزینه کفش داخلی است و به این خاطر مردم رغبت چندانی به خرید آن ندارند.

از دیرباز شهر کهن و تاریخی تبریز یکی از قطب‌های تولید کفش در کشور به شمار می‌رود و بخش قابل توجهی از تولیدکنندگان این صنعت در تبریز فعال و ساکن هستند، اما شدت بی‌رویه قاچاق یا واردات کفش به کشور در ماه‌ها و سال‌های اخیر تولیدکنندگان این صنعت را دچار رکود و ورشکستگی کرده است به طوری که آه و ناله آنها بلند شده و مسئولان را به امداد فرامی‌خوانند، آنها از وضعیت موجود در صنعت کفش ناراضی بوده و خواستار این هستند که جلوی واردات بی‌رویه و غیرقانونی کفش به کشور را بگیرند تا آنها بتوانند به تولیدات خود ادامه دهند.

* سنگینی کفش‌های قاچاق بر بازار

شهر تبریز یکی از قطب‌های صنعت کیف و کفش کشور است که بخش قابل توجهی از تولیدکنندگان قدیمی این صنعت در این شهر فعالیت می‌کنند، اما تشدید قاچاق کیف و کفش به کشور طی ماه‌های اخیر موجب شده تا این روزها تولیدکنندگان تبریزی نیز مانند سایر همکاران خود در سطح کشور حال و روز خوشی نداشته باشند.

گفت‌وگویی فارس در ماه گذشته با جواد حسین‌نژاد رئیس اتحادیه کفاشان تبریز اعلام کرد: کفش‌های نامرغوب چینی 70 درصد از 2 هزار واحد تولیدی کفش دست‌دوز تبریز را به تعطیلی کشاند و تنها 600 واحد تولید کفش در تبریز فعالند.

وی نبود مواد اولیه مرغوب در بازار و عدم تولید چرم خوب را مهم‌ترین عامل پایین بودن کیفیت کفش تبریز دانسته و خاطرنشان کرد: در تبریز مواد اولیه مرغوب همچون چسپ، چرم، زبره، رویه و یراق‌آلات نداریم و از سوی دیگر به دلیل تعرفه گمرکی بسیار بالا نمی‌توانیم این مواد را از خارج وارد کنیم و در نهایت ضربه آن را تولیدکنندگان متحمل می‌شوند و تولیدات تبریز هرگز توان رقابت با کشورهای هم‌تراز را پیدا نمی‌کنند و رکود صنعت کفش را موجب می‌شود.

این سخن رئیس اتحادیه کفاشان تبریز که عدم تولید چرم خوب را از دلایل به دست گرفتن کفش‌های چینی اعلام کرده بود ما را بر آن داشت تا با مسئولان صنعت چرم نیز در این رابطه به گفت‌وگو بنشینیم.

* پیشنهاد افزایش نرخ عوارض صادراتی ماده اولیه چرم از کشور

مسعود بنابیان رئیس اتحادیه تولیدکنندگان و صادرکنندگان چرم استان آذربایجان شرقی نیز در گفت‌وگو فارس می‌گوید: کیفیت کفش به چرم ارتباط مستقیمی دارد و کارخانه‌هایی که محصولاتشان از لحاظ کیفی در سطح قابل قبولی هستند، از فروش خوبی برخوردارند.

وی با بیان اینکه قیمت چرم بستگی فراوان به قیمت پوست خام دارد، تصریح کرد: افزایش نرخ پوست خام به طور طبیعی در قیمت چرم نیز تأثیر دارد.

بنابیان در پاسخ به این سؤال که آیا وارداتی در زمینه چرم صورت می‌گیرد، گفت: لازمه یک اقتصاد رقابتی واردات است اما با این وجود متأسفانه مشکلاتی در این خصوص وجود دارد که مانع ورود چرم به بازار می‌شود.

این تولیدکننده تأکید کرد: اما این امر مشکل صنعت چرم نیست بلکه واردات گسترده چرم چینی به خصوص انواع کفش که از قیمت و کیفیت پایین برخوردارند، مسئله اساسی تولیدکننده‌هاست.

وی تصریح کرد: بروز چنین وضعیتی موجب تعطیلی بسیاری از واحدهای تولید کفش چرم در تبریز شده است، بنابراین در ادامه با بیان اینکه صادرات نیز بستگی به کیفیت دارد، گفت: با وجود اینکه وظیفه دولت ساماندهی و نظارت بر وضعیت صادرات است و با در نظر گرفتن اینکه قیمت چرم در ایران چند برابر سالامبور بود و متأسفانه شاهد خروج بی‌رویه سالامبور از کشور بودیم، پیشنهاد افزایش نرخ عوارض صادراتی ماده اولیه چرم از کشور را به مسئولان دادیم که با بررسی‌های صورت گرفته در شورای عالی اقتصاد، با افزایش نرخ عوارض صادراتی ماده اولیه چرم موافقت شد.

* ورود چرم مصنوعی از چین، عامل وضعیت فعلی صنعت چرم است

مهدی امینی مدیرعامل شهرک صنعتی چرم‌شهر تبریز نیز گفت: با وجود واردات گسترده و بی‌رویه کفش‌های چینی ارزان قیمت، صنعت چرم ایرانی جایگاه خود را از دست داده است همچنین ورود چرم مصنوعی از چین که به هیچ عنوان از کیفیت خوبی برخوردار نیست این وضعیت را تشدید کرده است.

وی با اشاره به اینکه تولید چرم در ایران از قدمتی بسیار طولانی برخوردار است، تصریح کرد: در حال حاضر شرایط برای صنعت چرم نامساعد است که یکی از دلایل عمده آن کفش‌های چینی است، چون شاید استفاده از کت چرم لزومی نداشته باشد اما کفش چرمی جایگاه ویژه‌ای در خانواده‌های ایرانی دارد، از همین رو وضعیت فعلی به هیچ عنوان مطلوب این صنعت نیست.

امینی با اشاره به اینکه چرم ایران به لحاظ کیفی از سطح بالایی برخوردار است و طرفداران بسیاری در اروپا دارد، اظهار داشت: تولیدکننده‌های داخلی هم تکنولوژی مناسب را دارند و هم از نیروی انسانی ماهر برخوردار هستند، عمده تقاضای آنها حمایت دولت است. وی با اشاره به اینکه مشکل دیگر تولیدکننده‌ها قیمت بالای مواد اولیه است، تصریح کرد: در صورت حل این مشکلات مردم ایران نیز همانطور که حق مسلم آنان است می‌توانند از پوشاک چرم با قیمتی مناسب استفاده کنند.

*نیازمند همت تولیدکنندگان و حمایت دولت هستیم

فریدون تقی‌زاده صادرکننده نمونه چرم در سال 1389 می‌گوید: عدم دسترسی چرمسازان به ماشین‌آلات پیشرفته جدید، کمبود متخصصان و مهندسان چرم در اکثر واحدهای تولیدی چرم، نبود پوست و مواد خام با کیفیت، عدم توانایی در حذف واسطه‌ها از کشتارگاه‌ها و خروج از روش‌های سنتی تولید چرم از مشکلات فعلی صنعت چرم هستند که نیازمند همت تولیدکنندگان و حمایت دولت است.

وی آگاهی به علم روز و فناوری‌های جدید آن، تلاش برای نوآوری در صنعت چرم، مجهز بودن به ماشین‌آلات پیشرفته روز، تلاش خستگی‌ناپذیر برای ارتقا کیفیت و تولید چرمی با کیفیت و براساس خواست مشتریان را راهکار موفقیت صنعتگران چرم تبریز و ایران اعلام کرد.

این صادرکننده نمونه استان آذربایجان شرقی، توسعه صنعت چرم را نیازمند همت همگانی و تلاش فعالان صنعت چرم بیان کرد.

*چرم‌سازی نه تنها یک شغل، بلکه یک هنر است

جواد رنجبر سعیدآباد، کارآفرین نمونه کشور در صنعت چرم نیز می‌گوید: چرم‌سازی نه تنها یک شغل بلکه یک هنر است اما به دلیل عدم توجه و کمک دولت بیشتر کارخانه‌های روش سنتی را انتخاب کرده‌اند و من با اینکه سه سال به صورت خصوصی در این زمینه فعالیت دارم اما هنوز فاقد پروانه بهره‌برداری هستم و ماهانه هزینه گزافی برای گاز مصرفی و ... پرداخت می‌کنم. وی تصریح کرد: اگر بتوانیم دانش و تجربه خود را در کنار دستگاه‌های روز دنیا به کار گیریم با هزینه پایین و کیفیت بالا به تولید چرم دست خواهیم یافت اما با چنین حمایت‌هایی اصلاً ممکن نیست.

*نگاه دیگران به صنعت چرم، صنعتی غیرپایدار و زیان‌ده است

امیراسماعیل نقی‌پور، مدیر چرم آذرفام نیز با اشاره به اینکه متأسفانه عدم هماهنگی بین واحدهای تولیدی چرم در شهرک چرم‌شهر برای یکسان‌سازی در نحوه فروش موجب عدم ثبات مالی شده است، گفت: متأسفانه این عمل موجب شده تا بانک‌های مختلف در سطح استان، به صنعت چرم به عنوان یک صنعت غیرپایدار و زیان زده بنگرند و از دادن تسهیلات بانکی خودداری کنند. وی افزود: در حالی که صنعت چرم تبریز به نوآوری و نوسازی نیاز دارد، عدم ارائه تسهیلات بانکی مانع تحقق این خواسته فعالان این صنعت شده است.

*وضعیت نامناسب واحدهای چرم‌سازی

نایب رئیس انجمن صنفی کارآفرینان نیز به فارس گفت: صنعت کفش تبریز هم با اشاره به اینکه کفش چین، کره، ویتنام و ترکیه بازار کفش ایران را تسخیر کرده است، افزود: اگر مسئولان به فکر ساماندهی این صنف نباشند، صنعت کفش به طور کامل از بین خواهد رفت.

حسن یوسف‌زاده بر تولید مواد اولیه مرغوب در داخل کشور تاکید و خاطرنشان کرد: کشورهای ایتالیا، ترکیه، کره و آلمان قبل از اینکه بخواهند کفش صادر کنند بر تولید مواد اولیه مرغوب اهتمام می‌ورزند.

وی اظهار داشت: برای اینکه تولید داخلی امکان رقابت در بازار جهانی را داشته باشد، به همکاری دانشگاهیان و صنعتگران نیاز است. نایب رئیس انجمن صنفی کارآفرینان گفت: البته نقش وضعیت نامناسب واحدهای چرم‌سازی را هم نباید در وضعیت بحرانی صنعت کفش نادیده گرفت.

وی تصریح کرد: در حال حاضر بازار کیف و کفش ایران به تسخیر کیف و کفش‌های مارکدار و بی‌مارک کشورهای مختلف درآمده تا جاییکه از صنعت کفش دست‌دوز ایران در بازارهای جهانی هیچ خبری نیست و کشورهای گام در عرصه تولید کفش نهاده‌اند بازار جهانی را قبضه کرده‌اند.

* تولید کفش داخلی در کارگاه‌های کوچک با یک تا دو کارگر

یک فروشنده باسابقه کفش در بازار تبریز در خصوص تسخیر بازار کیف و کفش ایران توسط محصولات خارجی می‌گوید: زمانی می‌توان انتظار داشت که صنعت کفش ایران بتواند حرفی برای گفتن داشته باشد و نیازهای بازار داخلی را تامین کند که حداقل چند واحد بزرگ تولید کفش در کشور فعال باشند.

سیدعلی گلابچی می‌افزاید: زمانی که تولید کفش داخلی به کارگاه‌های کوچک با یک تا دو کارگر محدود می‌شود چگونه انتظار داریم کیف و کفش ایرانی بتواند در بازار حرفی برای زدن داشته باشد.

این فروشنده معتقد است: زمانیکه برای تولید کفش، چرم لازم را نداریم و از روش‌های صنعتی برای تولید کفش استفاده نمی‌شود، نباید انتظار داشته باشیم که کفش‌های خارجی بازار ایران را تسخیر نکنند.

وی، با اعلام اینکه 30 درصد لوازم اولیه کفش مصرفی در شهر تبریز از داخل این شهر تامین می‌شود، افزایش قیمت مواد اولیه شیمیایی و پتروشیمی را ناشی از تحریم‌ها دانست.

*تولیدکنندگان باید به فکر روش‌های نوین تولید در قالب تعاونی و هلدینگ باشند

استاندار آذربایجان شرقی هم در رابطه با صنعت کفش و چرم تبریز گفت: سابقه طولانی این صنعت در تبریز و تبدیل شدن آن به قطب صنعتی در کشور و منطقه برای همه یک فرصت است اما به نظر نمی‌رسد برای ایجاد بازاری پررونق زمان را از دست داده باشیم. بیگي، عدم توجه به شیوه‌های نوین تجارت از سوی فعالان چرم و کفش تبریز را عامل عقب ماندن از قافله تجارت جهانی دانست و افزود: برای رسیدن به رونق در این بخش، باید مشکل تکنولوژی را حل و فصل کرد. وی اضافه کرد: با توجه به تداوم صادرات محصولات چرم و کفش در شرایط بحرانی بازار، این امر حاکی از توان رقابتی محصولات تولیدی در بازارهای جهانی است. بیگي ایجاد زمینه برای سرمایه‌گذاری خارجی و مشترک با کشورهای دیگر را راهی برای برون‌رفت از وضع به رکود رفته این صنعت دانست و تشریح کرد: روش‌های سنتی در قواعد بازار جهانی راهی به جایی نمی‌برند و تولیدکنندگان باید به فکر روش‌های نوین تولید در قالب تعاونی و هلدینگ باشند.

*دیگر سخن

صنعت چرم ایران، با فراز و نشیب‌های بسیاری مواجه شده و به گفته بسیاری از صنعتگران قدیمی، زمانی شاهد رونق صنعت چرم تبریز بودند که بعد از ایتالیا بزرگ‌ترین مرکز تولید کفش و چرم شهر تبریز بود ولی افسوس با گذشت زمان تبریز جاگاه خود را از دست داده و تنها به گذشته‌ای درخشان افتخار می‌کنیم. امیدواریم با همت خود تولیدکنندگان و حمایت دولت با نوسازی و نوآوری در صنعت چرم بتوانیم به گذشته درخشان خود برگردیم، صنعت چرم و کفش تبریز با وجود اینکه همواره در اقتصاد کلان کشور و منطقه نقش مهم و اجتناب‌ناپذیری را ایفا کرده است اما اکنون با مشکلاتی مانند افزایش شدید قیمت مواد اولیه، ورود کالاهای مشابه خارجی از دست دادن نیروهای سابقه‌دار و اشتغال آنها در مشاغل دیگر، نداشتن سرمایه در گردش، رکود اقتصادی، تورم و نیز عقب افتادن از جریان تولید جهان را تجربه می‌کند و فشار ناشی از این مشکلات در حال تبدیل چرخه آشنای تولید به چرخه غریبه‌ای است که بیش از هر زمان دیگری خطرناک و بحران‌زا به نظر می‌رسد.